



**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi  
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &  
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ  
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

**González Téllez, Emanuel**

**Francofurti Ad Moenum, 1690**

Capvt XXVIII. Idem in Concil. (a) Later. Constit. XXXIV.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

## CAPVT XXVII.

Innocent. III. (a) *Vercellenſi* Episcopo.

**D**ilectus filius G. pro quo canonicando in Ecclesia Novarien. scripseramus, quod intendebat, per nostras (b) litteras non obtento, contra Canonicos ejusdem Ecclesie nobis proposuit conquerendo, quod cum pro eo ad Novarien. Capitulum mandatum Ap. missemus, ut eum in Canonicum reciperent, & in fratrem, præbendam, si qua tamen tunc vacabat, conferentes eidem; ipsi non solum mandatum Apostolicum noluerunt adimplere, verum etiam præbendam vacantem, quam mandavimus illi conferri, præsumperunt alii assignare. Unde petebat à nobis, ut quæ de ipso inceperamus, exequi dignatemur. Magister autem Greg. Novarien. Ecclesie procurator proponebat è contrà, quia cum nulla in Ecclesia vacaret præbenda, prædictus clericus ad Ap. Sed. accedens falsò in Ecclesia ipsa nobis suggestit vacare præbendam, & ad suggestionem falsam super receptione sua litteras impetrat. Unde cum mendax precator carere debeat impetratis penitus, idem procurator ab impetitione ipsius Ecclesiam postulabat absolvi. Cum igitur coram dil. fil. n. G. sancti Gregorii ad Velum Aureum Diacon. Card. quem eidem dedimus auditorem; super his diutius litigavit, & idem Cardin. quæ fuerant proposita coram eo, nobis retulerit diligenter; d. r. per Ap. scripta mand. quatenus si tibi constiterit, quod in Novarien. Ecclesia præbenda vacaret tempore, quo super præbenda jam dicti clerici nostras litteras receperunt, cum eam penitus alii in delusionem mandati nostri duxerint conferendam, eundem clericum, si non alibi sufficiens habeat beneficium ecclesiasticum, juxta tenorem prioris mandati nostri à prædictis clericis recipi faciatis, & eidem de redditibus ipsius Ecclesie singulis annis competentem assignari proventus, (c) donec ei sit in beneficio præbendario provifum.

## NOTÆ.

1. (a) *Vercellenſi.*] Ita etiam legitur in quarta collectione, sub hoc tit. de concess. præbend. cap. 4. De Vercellenſi Ecclesia egi in cap. 10. de foro compet.  
(b) *Litteras.*] Monitorias, præceptoriasve, de

quibus plura congeſſerunt Petrus Greg. lib. 7. de reſcript. cap. 4. Azor tom. 2. inſtit. moral. lib. 6. cap. 32. & nos in cap. ex literis. de reſcript.

(c) *Donec.*] Et ita debet recipi in Canonicum & fratrem, cum spe allequendi præbendam proximè vacaturam, ut probavi ſuprà in cap. relatum.

## CAPVT XXVIII.

Idem in Concil. (a) *Later. Conſtit. XXXIV.*

**D**e multa providentia fuit in (b) Later. Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum canonum instituta; alioquin & recipiens sic receptum amitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia vero propter præsumptiones, & cupiditates quorundam nullus hæctenus, aut rarus de prædicto statuto fructus provenit: nos evidentiùs, & expressiùs occurrere cupientes, præſenti decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si priùs tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus; & si fortè illud retinere contènderit, etiam alio spoliatur. Is quoque, ad quem prioris spectat dominatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum; & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alium, secundùm Concil. Lateran. [c] statutum devolvatur, verum etiam tantùm de suis cogatur proventus in utilitatem illius Ecclesie, cujus illud est beneficium, assignare, quantum à tempore vacationis ipsius ex eo constiterit esse perceptum. Hoc idem & in (d) personatibus decernimus esse observandum, addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere præſumat, etiamsi curam non habeat animarum: circa sublimes tamen, & (e) litteratas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per (f) Sed. Ap. poterit dispensari.

NOTÆ.

## NOTÆ.

(a) *Lateran.* Can. 29. non 38. ut legitur in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 4. De hoc Concilio Lateranensi nonnulla notavimus in cap. 1. de Summa Trinit.

(b) *Lateran. Concilio.* Sub Alexandro III. relato in cap. quia in tantum, de clericis non resid.

(c) *Statutum.* Quod exposui in cap. literas, de supplenda neglig.

(d) *Personaribus.* Personatus dignitas, quæ, qualisque sit, exposui in cap. ad aures, de rescript.

(e) *Literatas.* Id est, literis conspicuas, & juris peritiâ præditas, ut exposui in cap. -- de clericis conjugat. cujus dispensationis exemplum extat apud Guillelmum Tyrium lib. 10. belli sacri, in Baldano 11. Rege Hierosolym. quem ait Tyrius liberalibus disciplinis imbutum, præbendas obtinuisse in Ecclesiis Rhemenſi, Cameracensi, & Leodienſi.

(f) *Per Sedem Apostolicam.* Ex his verbis aperte liquet, Pontificem posse super pluralitate beneficiorum dispensare; quod etiam probatur in cap. dudum 54. de elect. cap. 1. de consuet. lib. 6. cap. ordinarij, de offic. ordin. eod. lib. Concilio Colonienſi sub Paulo III. 1. p. cap. 32. & 33. Illustrant ultra infra referendos Basilius de matrim. lib. 8. cap. 12. num. 9. Datis de benef. cap. 2. in fine, Fragoso de regim. christ. reipub. tom. 2. lib. 3. disp. 9. §. 1. Bossius tom. 2. operis moral. tit. 7. §. 1. num. 2. Ratio in promptu est; nam cum hæc prohibitio pluralitatis à jure positivo proveniat, ut infra dicemus, & Pontifex sit supra jus positivum, cap. proposuit, de concess. præb. & in beneficiis plenam, ac liberam potestatem habeat, cap. 2. hoc tit. lib. 6. ideo in legibus ecclesiasticis, hanc pluralitatem inhibentibus, dispensare poterit, tam in duobus Episcopatibus, e. relatio, cap. illud 21. quest. 1. quam in pluribus beneficiis, cujuscunque generis sint, etiam curatis, dignitatibus, vel personatibus, d. cap. dudum, l. 5. tit. 5. l. 3. & 4. tit. 16. par. tit. 1. Ojeda de incompatib. cap. 12. num. 12. Barb. alleg. 62. num. 18. Sed an alius præter Pontificem possit etiam dispensare in pluralitate, dubium est: & cum hæc prohibitio proveniat ex Concilio generali relato in cap. quia in tantum, & in præſenti; & inferior non possit dispensare in lege superioris, ideo inferiores Prælatos dispensare non posse in hac pluralitate, docuerunt Gloſſa præſenti, & in d. cap. dudum, & communiter repetentes hi. Contrarium tamen suadetur ex cap. Sanctorum, 70. dist. ubi docetur, auctoritate Episcopi posse clericum pluribus Ecclesiis præſelle; quare verius dicendum est, post præſentem constitutionem non posse Legatum Episcopum, vel similem Prælatum dispensare, ut quis habeat plures dignitates, beneficia curata, aut uniformia sub eodem tecto, vel quæ residentiam petunt, ut cavetur in Concilio Tridentino sess. 24. de reform. cap. 17. in cæteris verò beneficiis simplicibus, vel ut quis habeat curatum simal, & simplex, vel ut in eadem Ecclesia cum dignitate canoniam retineat, posse Legatum, vel Episcopum dispensare, probat Barbosa d. alleg. 62. per totam. Illud tamen discrimen etiam inter Pontificem, & ejus Legatum, seu Episcopum notandum est, quod Pon-

tifex potest dispensare, ut quis retineat plura beneficia, Episcopus verò, vel Legatus, tantum ut duo possideat, d. cap. Sanctorum, Trident. dist. cap. 17. Consuetudine tamen in his Regnis introductum est, ut etiam Episcopus possit plura beneficia uni conferre, etiam si alterum sufficiens sit ad congruam sustentationem, ut referunt & probant Barbosa supra, num. 9. Garcia benef. 1. p. cap. 19. Flaminius de reſig. lib. 5. quest. 6. num. 119.

Semper tamen in simili dispensatione faciendâ à Pontifice, vel Episcopo desiderari justam causam, supponitur in præſenti textu, & deducitur ex cap. monuit, de elect. & traditis à Basilio ubi supra: ideoque, tam Pontifex, quam ejus Legatus, vel Episcopus absque causâ in hac pluralitate dispensando, peccare lethali ter, docent Basilius, & Bossius ubi supra; eâ tamen admittâ distinctione, ut Pontifex validdè, licet injustè, sine causâ dispense, inferiores verò Prælati non solum inhonestè, verum & inutiliter. Causas autem justas ad dispensandum in pluralitate, expressas habemus in hoc textu illis verbis: Circa sublimis tamen, & literatas personas; in quibus duæ referuntur causæ, videlicet nobilitas, & literarum peritiâ, ubi conjunctiva &, non habet vim copulativâ, sed disjunctivâ, ut in cap. 2. de vita & honest. cleric. juxta legem sape ſſ. de v. s. Unde sufficit ad dispensationem, quod sit nobilis, aut literatus, ut cum eo dispensari possit, dummodo sit honestæ vitæ, cap. venerabilis 37. hoc tit. quia causâ dispensationis non solum respicit utilitatem personarum, verum & Ecclesiarum, quibus solent esse utiles nobiles, & literati, cap. dispensationes, cap. tali 1. quest. 7. docent, & latius prosequuntur Azor d. 2. p. lib. 6. cap. 12. quest. 1. Ojeda de incompatib. numer. 5. cap. final. Nec hucusque traditis obstat Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 17. in illis verbis: Quibuscunque dispensationibus non obstantibus, ubi omnes dispensationes pro pluribus beneficiis obtinendis videntur improbari. Nam respondendum est, illo decreto non abrogari præſentem decisionem, nec facultatem dispensandi, existente justâ causâ; nam Patres tantum improbant dispensationes absque causâ concessas, non tamen vetant ex justis causis à legitimo superiore dispensari, ut docent Quintanadvennas lib. 4. ecclesiast. num. final. Cenedus collect. 550. ad Decret. n. 2. Illud tamen summè observandum est, quod cum qualibet dispensatio odiosa sit, & strictè accipienda, e. requiritis, 1. q. 7. §. nisi rigor, cap. dilectis, de consanguin. & affin. cap. nihil, de elect. cap. dudum, vers. insuper, de elect. atque ideo restringenda sit ad casum de quo loquitur, cap. 1. & 2. de filiis presbyt. in 6. inde simpliciter dispensatus ad obtinenda plura beneficia, intelligitur respectu simplicium, non verò curatorum, Decius consil. 96. nec respectu existentium sub eodem tecto, & quod dispensatus ad dignitates, non censetur dispensatus ad Episcopatum. Innocent. in cap. dilectus. Item quod per dispensationem ad plura incompatibilia non possit quis obtinere nisi duo dumtaxat, Butrius in dicto cap. dudum, ad finem, de elect. Item dispensatus ut possit duo beneficia curata recipere, intelligitur de duobus prioribus, quæ obtinere contingeret, cap. non potest 21. vers. cum verò, hoc titulo, lib. 6. cujus interpretationem prosequitur Moneta de

commun.

commut. cap. 6. num. 254. & 262. Gonzalez ad regulam octavam, gloss. 15. à num. 27.

## COMMENTARIUM.

5.  
Conclusio  
probat  
et traditur

EX hac Concilii Lateran. constitutione fertur: Generaliter nemo plura beneficia obtinere potest. Probat eam textus in cap. quia in tantum 5. cap. referente 7. cap. ad hac 13. cap. praeerea 14. cap. cum non ignores 15. cap. cum iam dudum 18. hoc tit. cap. sanctorum, 70. dist. cap. singula, 89. dist. cap. unic. 10. q. 3. cap. per laicos 16. quest. 7. cap. 1. cum sequent. 21. quest. 1. cap. quia nonnulli, de cleric. non resid. cap. literas, de concess. prabend. cap. ordinarii, de offic. ordin. lib. 6. cap. cum singula, cap. super eo, hoc tit. lib. 6. Clement. gratia, de rescript. Clement. si plures, Clement. final. hoc tit. Extravag. execrabilis, eod. tit. cap. dudum 54. §. nos igitur, de elect. cap. eam te, de aetate & qualitate, cap. literas 9. de concess. prabend. Concil. Metense can. 2. ibi: Unusquisque presbyter unam solummodo habeat Ecclesiam, nisi forte antiquitus habuerit capellam, vel membrum aliquod adiacens sibi, quod non expedit separari. Nannet. can. 8. Sicut Episcopus non plus potest habere quam unam civitatem, & unam uxorem; ita presbyter unam tantum Ecclesiam: itaque nullus presbyter plures presumat habere Ecclesias. Patriarche sub Lothario & Ludovico lib. 1. cap. 49. De hac occasione nullus presbyter duas, aut tres avaritia causa, quibus sufficere secundum divinum cultum nullatenus potest, habere audeat Basilicas. Pictav. can. 2. De nemo Episcopatum, Abbatiam, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, prabendam, vel alios ecclesiasticos honores, vel in duabus Ecclesiis praelationes exerceat, nisi in unatantum. Trident. sess. 7. cap. 2. 3. & 4. sess. 24. de reform. cap. 17. Urbanus II. in Concilio Claromont. cap. 12. Nulli clerico liceat deinceps in duabus civitatibus duas prabendas obtinere, cum duos titulos non possit habere. Et can. 14. Nullus deinceps in una Ecclesia geminos honores habeat. Agathens. can. 57. Epaut. can. 9. Heraldu Episcopus Turon. in suis Capitulis, cap. 49. De presbyter nos amplius quam unam uxorem. Concil. Frisingense anno 1440. can. 7. Pictav. 2. tempore Paschalis, can. 16. Ne quis in duabus Ecclesiis duas prabendas, aut duos honores obtineat. Londoniense 2. sub Honorio II. can. 6. Unusquisque Archidiaconus in diversis Episcopatibus diversos Archidiaconatus teneat, sub anathemate prohibemus: immo ei, cui prius assignatus erat, tantum adhibereat. Salzberg. tempore Gregorii X. can. 7. & secundum can. 10. Coloniense celebratum anno 1530. can. 32. Alia juris testimonia congerunt Antonius Augustinus in epist. lib. 6. tit. 43. & lib. 8. tit. 33. & lib. 15. tit. 4. Crespetius in summa, verbo Beneficiorum pluralitas: consonat de jure regio lex 28. tit. 4. lib. 2. recopil. & faciunt per argumentum lex hac parte, in fine, C. de proxim. favor. lib. 12. lex 5. C. qui militare, lex finalis, in princip. C. de assessoribus, cap. 1. de excess. Pralat. Illustrant ultra congestos in praesenti à Barbosa & Garanna, Manrique de differenti. utriusque fori, quest. 18. Hurtado tom. 1. de resid. resol. 6. Luna de Arellano lib. 3. antinom. 2. Fragoso de regim. christ. reipubl. p. 2. lib. 3. tit. 1. per tot. Penna tom. 1. decis. 61. Dartis de benefice. sect. 9. cap. 2. Filescus de origin. Paroc. cap. 4. Solorzanus lib. 3. post. cap. 20. Petrus Gregor. de republic. lib. 4.

cap. 6. num. 5. Petrus Bollo in econom. can. clas. 2. cap. 2. §. 1. & 2. Acunna in cap. Sanctorum, 70. dist. & in cap. per singulas, 89. dist. Corvinus lib. 2. aphorism. tit. 31. Tondutus 3. p. de benef. cap. 5. §. 6. Duarens lib. 8. de sacris eccles. cap. 4. Zipeus ad tit. de clericis non resid. Egidius Bossius tom. 1. moral. tit. 7. Fornerius lib. 3. rerum quotid. cap. 25. Petrus Herodius lib. 1. Pandect. tit. 4. Chopinus lib. 3. monast. tit. 3. cap. 1. Diana p. 10. tract. 13. resol. 1. Carvallo in cap. Raynuntius, num. 274. Petrus Gregorius de benef. cap. 15. Vighellius in meth. iura can. fol. 285. & 361. Boiquerus ad Innocent. III. lib. 2. epist. 157. Lemaistre lib. 3. de monachis, cap. 6. Tapia 2. p. catena mor. lib. 5. cap. 5. art. 10. Conradus Kling. lib. 3. disputat. cap. 50. Caballutius in notis. Concil. in 7. Synodo Nicen. 2. can. 15. fuse Theophilus tom. 12. tract. mali è bonis Eccles. cap. 7. Alteserra in praesenti, Christ. Lupus in can. 10. Concil. Chalced.

Sed hac assertio ita indistincte tradita diffinitis valde redditur ex eo, nam habere plura beneficia, vel non, aestimandum non est ex eorum numero, sed ex Ecclesiarum redditibus, & proventibus, ita ut si Ecclesia congruam sustentationem parochi non praebeat, plures parochias unus clericus regere possit: si autem fructibus abundat, ipsius parochus in alia Ecclesia non ita pingui etiam deserviat. Unde Hispani Patres presbyteros parochos simul in canonicis ecclesiae Cathedralis cooptabant ea lege, ut ab Ecclesia Cathedrali, & simul à parochia stipendia acciperent. Concil. Emeritense can. 12. ibi: Ut omnes Episcopos provinciae nostrae, si voluerint de parochianis Presbyteris, atque Diaconibus cathedram sibi in principali Ecclesia facere, maneant per omnia licentia; hi tamen qui fuerint traducti, humilitatem dignam Episcopo suo teneant, & eo honore, & reverentia habeantur, ut venerentur in Cathedrali Ecclesia, sicut hi, quos constat fuisse ordinatos in ea: & quamvis ab Episcopo suo stipendii causa per bonam obedientiam aliquid accipiant, ab Ecclesiis tamen in quibus prius consecrati sunt, vel à rebus earum extranei non maneant. Et Ecclesia pauper, paucosque parochianos habens, alii jungatur, ab unoque presbytero utraque regatur. Concil. Tolét. 16. can. 3. ibi: Ecclesia, quae usque ad decem mancipia habuit, super se habeat sacerdotem; quae vero minus decem mancipia habuit, aliis conjungatur Ecclesiis. Si autem dives erat, plures in ea ordinabantur presbyteri. Concil. Emerit. cap. 14. Igitur obtinere diversas Ecclesias non ex eorum numero, sed ex stipendiis, fructibus, vel ipsarum proventibus aestimandum est.

Qua dubitandi ratione non obstantè vera est praesens assertio, quam ut plenè exponamus, & de originibus huius prohibitionis originem repetamus, sciendum est: plures ex Theologis, tam scholasticis, quam moralistis, asseruisse pluralitatem beneficiorum repugnare juri naturali, & divino; Cajetanus in summa, verbo Beneficium, Sylvester eod. verbo 4. num. 1. Angelus num. 35. Actilla num. 42. Tabiena numer. 28. quest. 24. alii quos refert & sequitur Thomas Sanchez. lib. 2. summa, cap. 2. dub. 5. Sotus, Azor, & Vazquez, quos refert Hurtado tom. 1. de resid. resol. 6. pro quorum sententia expendi solet textus in cap. 1. 2. 1. quest. 1. ubi PP. Concilii Niceni ad adstruendam hanc prohibitionem adducunt caput 6. Divi Matthaei, vers. 24. in illis verbis; Nemo potest

6.  
Traditur  
dubitandi  
ratio.

7.  
De originibus  
hujus prohibitionis

testi duobus Dominis servire. Deinde quia iuri naturali, & divino repugnat, quod Ecclesia piveat ministris debitis, & quod divinus cultus minuat; quod continget si unus presbyter duabus Ecclesiis præficiatur, *cap. unic. 10. quest. 3. cap. singula, 89. distinct.* sed contrarium, immo tantum à jure positivo prohibitionem hanc provenire, docuerunt omnes ferè antiquiores congesti ab Hurado, & Valensi ubi supra; & rectè, nam si præsens prohibitio à jure naturali, aut divino originem traheret, non posset Pontifex in ea dispensare, *cap. sunt quidam 25. quest. 1.* sed posse ipsum, atque Episcopos dispensare, supra probavi; Igitur quia hæc prohibitio est tantum juris positivi. Deinde quia consuetudo intui oduci non potest contra jus naturale, aut divinum, *cap. final. ubi illustravi, de consuet. sed moribus introduci potest, ut quis unam præbendam simul cum dignitate obtineat, cap. 1. de consuet. lib. 6.* nec non & plura beneficia, ut docent ex aliis Garcia de benefic. p. 11. cap. 5. numer. 265. Manrique de differentis dict. quest. 18. Igitur quia hæc prohibitio non est juris divini aut naturalis. Adstruitur tandem hæc sententia cui adhaere, ex eo, quia cum beneficia à jure positivo introducta sint, ut refert Baronius tom. 6. anno 502. & probavi in *cap. 1. hoc tit.* non potest pluralitatis beneficiorum prohibitio esse antiquior, quam ipsa beneficia, ut ratiocinatur Fillinius 3. tom. tit. de benefic. cap. 7. numer. 2. Accedit, quia hæc prohibitio sacris canonibus tribuitur in præsentia, ibi: *Contra sacrorum canonum; cap. quia nonnulli, de cleric. non resid. ibi: Contra sacrorum canonum instituta; cap. quia in tantum 5. hoc tit. ibi: Sacris canonibus immita. Tridentinum dicta sess. 24. cap. 17. ibi: Sacris canonibus.* Nec contrarium deducitur dict. cap. 1. 21. quest. 1. nam licet ibi adducatur locus Divi Matthæi cap. 6. vers. 24. non tamen inde deducitur, prohibitionem illam esse juris divini, quia illa tantum præcepta juri divino tribuuntur, quæ in sententia literali ex eodem proficiuntur. D. Thom. 1. p. quest. 1. num. 1. Unde quod præsens prohibitio nitatur illa Divi Matthæi auctoritate, non ideo à jure divino provenit. Nec quod de minuendo cultu divino ex ministrorum defectu contraria sententia assertores expendebant; aliquid facit; nam id tantum evincit pluralitatem beneficiorum ex se malam esse, non tamen deducitur, à jure divino esse institutam. Ex his liquet prohibitionem hanc esse tantum juris positivi, licet jure naturali subnixam, ut infra dicemus; à quo tamen tempore cæpisset in Ecclesia hæc prohibitio, adhuc inter vespertinos Antecessores non constat; aliqui eam repetunt à Concilio Agathensi celebrato sub Sixto III. anno 436. relato in *cap. unic. 21. quest. 1.* sed verè textus ille loquitur de Abbatis regularibus. Alii eam deducunt ex Concilio Chalcedon. celebrato sub Leone I. anno 451. relato in *cap. clericum 21. quest. 1.* sed perperam; eum veritas sit eo canone illud solum prohiberi, ne clericus in una Ecclesia intitulatus, in alia etiam intitulati valeat; & ne in Ecclesiis duarum civitatum conscribatur, quod longè diversum est à prohibitione pluralitatis. Et notandum est in specie illius textus, verbum illud oportere, ne-

D. D. Gonzalez Decretal. Tom. III. Pars I.

cessitatem inducere, ut in *l. cum amplius 84. §. 1. ff. de reg. jur.* juncto Donello *lib. 12. comment. cap. 2.* ubi Osvaldo *littera D.* quamvis non semper verbum illud necessitatem importet, ut notatur ad expositionem textus in *l. si pignore 22. §. 1. ff. de pignorat. act. l. salarium 7. §. 3. l. 39. ff. mandati, l. 1. §. 1. ff. quando appellandum, l. 8. ff. de eo, quod certo loco, per Cujacium ibi, tract. 3. ad African. Idem ferè statuitur in *cap. ne quis translatus 21. quest. 2. cap. sanctorum, 70. distinct.* in quibus beneficiorum pluralitas expressè non prohibetur, sed ex eo, quod docetur, nullum posse duabus intulari Ecclesiis, per interpretationem deducitur, non posse duas Ecclesias obtinere; eodem modo accipiendus est textus in *cap. singula, 89. distinct. & in c. unic. vers. Sed in hoc, 10. quest. 3.* qui deductus est ex Concilio Tolitano celebrato anno 700. in quo pluralitas non expressè prohibetur, sed deducitur per interpretationem, ex eo quod ibi statuitur, ne plures Ecclesia quasi in unum corpus temerè conjungantur. Tandem eodem modo procedit textus in *cap. per laicos 16. quest. 7.* ubi directè tantum prohibetur, ne Episcopus duas Ecclesias obtinere præsumat; presbyter enim in eo textu opponitur clerico, & accipitur pro Episcopo, ut in *cap. olim, 95. distinct. cap. legimus, 93. distinct.* per consequens tamen rectè ex eo textu deducitur, nec clericum posse duas parochias simul regere. His ergo sententiis omissis, & aliis relatis à Quintanadennas *lib. 4. ecclesiast.* dicendum est, quod licet prohibitio hæc obumbrata, & insinuata esset prædictis, & aliis Ecclesiæ legibus, prioribus ejus sæculis editis, tamen aperte & specificè statuta fuit in Concilio Nicano 2. celebrato anno 781. in eo canone relato à Gratiano in *cap. 1. 21. quest. 1.* sed quia lex illa poterat ad clericos tantum orientales referri, Alexander III. in præsentia Concilio Lateranensi eam generaliter quoad omnes, tam Græcos, quam Latinos statuit, generaliterque in eo Concilio statuta fuit prædicta prohibitio pluralitatis; poena tamen nulla inflicta fuit, quamvis prohibitionis rationes exprimerentur, *cap. quia 5. cap. ad hac 13. hoc tit.* Deinde quia Alexander III. agnovit facile contenti prædictam constitutionem, alias duas edidit: Primam in Concilio 3. Lateran. celebrato anno 1180. 1. p. *cap. 13.* quæ sanxit ut accipiens secundam dignitatem, vel Ecclesiam parochialem, eam amitteret; & qui dedit, largiendi potestate privaretur: habetur in *cap. quia nonnulli 3. de cleric. non residend.* Cujus constitutionis meminit Innocentius in præsentia. Aliam constitutionem concessit electionem possessori retinendi Ecclesiam, quam malisset, *cap. referente, hoc tit.* juxta quas constitutiones accipiendi sunt textus in *cap. eam te 7. de arate 8. quest. 1. cap. præterea, cap. quia in tantum, cap. ad hac 13. hoc tit. cap. 3. de confirmat. util. in 5. compilat. ibi:* ( Ex parte tua nobis humiliter fuit supplicatum, quod cum nonnulli clerici tuæ diocesis plures obtineant parochiales Ecclesias, datâ hujusmodi clericis optione retinendi unam ipsarum Ecclesiarum, reliqua possis de licentia tua idoneis assignare personis. ) Ex his tamen duabus sanctionibus prior tempore fuit, quæ refertur in *d. c. quia nonnulli;* nam in *d. c. eam te,* ubi ad praxim deducitur secunda constitutio, mentio fit constitutionis relatæ in dicto *cap.**

quia nonnulli; unde deducitur illam prius emanasse. Succedit tandem constitutio Concilii Lateranensis celebrati sub Innocentio III. quâ statuitur, ut si habens beneficium, curatum, aut personatum, vel aliud simile beneficium recipiat, primum vacet ipso iure; & si illud retinere præsumat, utroque privetur. Quæ constitutio reperitur in præfenti, & approbata fuit, & ampliata in Extravag. Execrabilis, Joannes XXII. hoc tit. ita ut præfens constitutio, procedat etiam in dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis, quæ animarum curam habuerint; & ita ut si obtinent secundum beneficium, si Episcopum proprium statim non adierint, utroque priventur: quod & firmatum fuit, adjectis aliis pœnis, per Concil. Tridentinum sess. 7. de reform. cap. 4. c. 5. & sess. 24. cap. 17. & ita qui sciens beneficium incompatibile cum jam obtento, acceperit, ipso iure primo privatur, quia per admissionem secundi videtur renunciatum primum, l. 3. titul. 16. part. 6. Solorzanius tom. 2. lib. 2. cap. 17. numer. 12. Prosequuntur latius hanc temporum seriem & varietatem Acunna in dicto cap. sanctorum, 70. distinct. Valensius de benefic. tit. 2. Quintanadennas dict. lib. 4.

8. Hæc pro diversitate temporum in Ecclesia natura reperimus; sed sciendum superest, ad quas personas præfens prohibitio spectet, & in quibus beneficiis procedat? Et cum generaliter concepta sit, & verbis universalibus hæc Ecclesiæ prohibito, comprehendit primum Romanum Pontificem, qui simul Episcopatum retinere non potest, quia Pontificatus per se est beneficium, & quidem omnium maximum, & dignius, cap. 1. de maledictis, cap. si duo, cap. si quis pecunia, 179. distinct. cap. si Papa, 40. dist. unde per promotionem ad summum Pontificatum vacare omnia beneficia, atque pensiones, docuerunt Germonius de indulg. Cardinal. §. si verò illa, numer. 34. Ojeda de incompatibil. cap. 1. numer. 11. Post Romanum Pontificem proximum dignitatis gradum in Ecclesia obtinent Cardinales, de quorum dignitate egi in cap. 2. de cleric. non resid. in quibus etiam procedit hæc prohibitio, ita ut nemo ex eis possit obtinere duos Cardinalatus, quia sunt officia uniformia: & licet Episcopatum simul cum suo titulo possit obtinere, ut probavi in dicto cap. 2. non tamen duos Episcopatus retinere valet Tridentinum sess. 24. de reform. cap. 17. Nec contrarium probatur in cap. Ecclesia, 57. de elect. extravag. execrabilis, §. Cardinalibus: quorum interpretationem tradit Gratiana in præfenti. Comprehendit etiam præfens prohibitio Patriarchas, cap. 1. de consuetud. lib. 6. & Metropolitanos, ut expressè sanxerunt Bonifacius I. epistol. 3. ad Hilarium, Cælestinus I. epistol. 2. cap. 4. quæ extant tom. 1. Concilior. Severini. Comprehenduntur & Episcopi qui non solum duos Episcopatus uno, eodemque tempore habere nequeunt, cap. in illis, 80. distinct. verum nec præbendas, seu beneficia, si quæ antea possidebant, retinent; sed omnia per adæptionem Episcopatus vacant; cap. cum inunctis, §. 1. de elect. ubi exposui, textus in cap. quoniam 9. de iudicis, cap. 3. de probat. qui solent vulgò in contrarium expendi. Etiam

comprehenduntur hæc prohibitionem Abbates; nam plures Abbatis unus habere nequit, cap. unum Abbatem, 21. quest. 1. cap. monachum, in fine 20. quest. 4. cap. si quis demceps 16. quest. 7. cap. ne pro defectu, de elect. cap. final. in fine, de re. lig. domib. cap. cum singula 32. hoc tit. in 6. cum aliis traditis ab Antonio Augustino in epist. lib. 59. titul. 46. docet Ojeda dicto lib. 1. cap. 5. per tot. Denique ceteri clerici, & ministri Ecclesias, dignitates & personatus obtinentes, cap. ad hæc, hoc titul. Extravag. Execrabilis, eodem cap. 1. de consuet. lib. 6. Tridentino sess. 7. cap. 2. & sess. 24. cap. 17. prosequitur Valensius dicto lib. 3. titul. 1. ex num. 5.

Hactenus egimus de personis hæc prohibitionem comprehensis: superest ut de beneficiis, quæ inter se incompatibilia sunt agamus. Et cum sciendum est, magnam differentiam versari inter incompatibilitatem quoad titulum, & quoad retentionem. Incompatibilitas quoad titulum tunc datur, quando beneficia ita non comparantur, ut post affectum titulum secundi beneficii, confectum jure ipso vacet titulus primi, quod contingit in duobus curatis, duplici personatu, vel dignitate honoratis, etiam in diversis Ecclesiis, ex hoc textu, cum aliis supra relatis; vel in duobus beneficiis in eadem Ecclesia, juxta textum in cap. 1. de consuet. lib. 6. Clement. final. hoc titul. ut in specie textus in cap. cum in summo, §. cum vero, de elect. cap. nemo demceps, eod. tit. lib. 6. Clement. 1. de officio vicarii: docet Valensius dicto titul. 1. numer. 6. incompatibilitas verò quoad retentionem datur, quando concurrunt duo beneficia, quæ quamvis jure prohibeantur per unum, eundemque clericum retineri, non tamen vacant ipso jure, sed postquam possessor elegerit quod maluerit; quomodo intelligi potest textus in cap. litteras, de consuet. præbend. in illis verbis: Præbenda illa, etsi non de facto, de jure tamen vacare nescatur; mandamus quatenus dictum Praepositum, ut illam sine difficultate resignet, cogamus. Quippe in hoc casu non vacat primum beneficium ipso jure; sed possessor habet facultatem eligendi quod maluerit ex facultate sibi concessa ab Alexandro III. in dicto cap. referente, cap. præterea; nam cum præfens constitutio non generaliter, nec absolute contineat vacare primum beneficium per affectionem secundi, sed loquatur Innocentius duntaxat de duobus curatis personatibus, aut dignitatibus duabus, non videtur derogatum decisioni dicti capituli referente; arguimento legis præcipuas, C. de appellacionibus, atque ideo in duobus beneficiis simplicibus, etiam residentiâ requiruntibus; vel sufficientibus ad congruam sustentationem, non vacavit ipso jure primum; quoniam imò habebit adhuc possessor facultatem eligendi quod maluerit retinere, ut sapius decium fuisse in Rota referant Garcia de benefic. p. 1. cap. §. numer. 85. Barbosa §. p. de potestate Episcopi, allegacion. 57. num. 21. His suppositis incompatible est quoad titulum, primum beneficium duplex curam animarum annexam habens, ut ait præfens textus, cui consonant Clementina Gratia, de rescriptis, dicta Extravag. Execrabilis, id est, duplex beneficium, cui annexum est onus administrandi

sacramenta. Ojeda dicta r. p. cap. 13. numer. 3. quæ doctrina ad vicarias perpetuas eandem curam annexam habentes protrahit fuit in *Clement. unica, de offic. vicar.* & ad commendas perpetuas eorundem beneficiorum, ex Tridentino dicta sess. 7. cap. 4. ideoque idem jus procedit, si habens beneficium curatum, consequatur vicariam, vel commendam perpetuam. Ojeda dicto cap. 13. numer. 10. & 2. p. cap. 6. vel habens beneficium, quod exigit residentiam, coadjutoriam assequatur. Barbosa voto 28. per totum, hæcque incompatibilitas durat etiam post Tridentinum, ubi sess. 3. cap. 4. innovatur præfens Innocentii constitutio, ut docuit Garcia de beneficio. d. cap. 5. numer. 76. Quare cavendum est à Navarro in manuali cap. 25. numer. 129. Quintanadvenas dicto lib. 4. numer. 98. qui existimant, hanc incompatibilitatem sublaram fuisse per Tridentinum sess. 24. de reform. cap. 17. ubi statuitur, ut habentes duo beneficia curata, unum ex his intra semestre dimittant; nam ibi potius indulgentia conceditur illis, qui eo tempore duo beneficia possidebant, quam in futurum jus jam statutum in dicto cap. 4. mutatur. Etiam incompatibilitas quoad titulum datur in duplici personati. aut dignitate, ut etiam hæc expressè docetur; nec interest an sit similis, vel dissimilis dignitas, vel in eadem Ecclesia, aut diversis; quia generaliter concepta est prohibitio, tam in præfenti, quam in dicta Extravag. Execrabilis. Ojeda dicta i. p. cap. 9. ubi etiam docet, nihil interesse, utrum dignitas curam jurisdictionis, seu administrationem habeat, vel non; nec contrarium probat dicta Extravagans Ambrosiæ, in fine, quatenus exigit, quod dignitates habeant jurisdictionem, aut curam actu; quia textus ille loquitur in diversa pœna ab ea, quæ in præfenti statuitur; in illa enim constitutione additum fuit, ut qui secundam dignitatem obtinuit, teneatur primam dimittere, non ad effectum vacationis, sed ut possessionem amittat; & si id non fecerit, utraq; privetur. Quoad hanc ergo pœnam exigitur jurisdicção, seu cura, quia ideo ea inflicta est, ut diutius incertum non sit, ad quem talis cura spectat. Ojeda d. cap. 13. numer. 80. Tandem hæc incompatibilitas quoad titulum locum habet in beneficiis sub eodem tecto existentibus, ex hoc textu, in dicto cap. 1. de consuetudine in 6. immò jus plus abhorret hanc pluralitatem, quam alias etiam curatorum; unde dispensatus ad plura beneficia, non potest obtinere duo sub eodem tecto, nisi expressè in gratia exprimat. Rebuffus in præxi. tit. de dispens. §. etiamsi sint, Ojeda de incompatibilit. d. i. p. cap. 20. Dubium tamen est, an hæc doctrina ad similia tantum beneficia sub eodem tecto, vel etiam ad alia similia extendatur, Ojeda d. cap. 20. numer. 25. existimat, omnia beneficia ejusdem Ecclesie, etiam dissimilia, quoad titulum incompatibilia esse; sed verius est tantum dari incompatibilitatem in beneficiis similibus, ex hoc textu, & dicto cap. 1. de consuet. Unde potest quis sub eodem tecto Archidiaconatum, & canonicam possidere, cap. eam te 7. de re scriptis. Ruffus, quia in beneficiis dissimilibus

D. D. Gonzalez in Decretal. Tom. III, Pars I.

non datur incompatibilitas ipso jure, ut probant Ojeda dict. cap. 20. numer. 27. Garcia dicto cap. 5. à numer. 259. qui latè agunt de duabus Capellaniis sub eodem tecto, tam in una, quam in diversis capellis existentibus; & de pluribus beneficiis simplicibus videndus est Valens de beneficio. dicto lib. 3. tit. 7.

Plures hujus prohibitionis rationes congerunt tam ipsi facti Legislatores, quam juris interpretes, nec non Cantipratannus lib. 1. Apum, ratio decip. cap. 19. Guillelmus Parisiensis lib. de collat. beneficii. Carthusian. lib. de plural. beneficio. artic. 8. & 17. D. Thomas quoadliber. 3. artic. 3. Nicæna Synodus relata in dict. cap. 1. 21. quæst. 1. eam petit ex avaritia, & ambitione, quæ ex pluralitate beneficiorum nascitur: Joannes XXII. in dict. extravag. Execrabilis, & Alexander III. in dicto cap. quia in tantum §. hoc ut. eam reddunt, quia cum vix uni officio & beneficio unus valeat deservire, quomodo in pluribus ministrare valebit. Facit etiam, quia pluralitas beneficiorum dissolutionis, & divagationis causam præstat, cap. cum singula 32. hoc tit. lib. 6. quæ non leve præjudicium infert Ecclesie, in quibus clerici debent assidue residere, ut probavi in cap. 2. de cleric. non resident. Accedit etiam, quod plura beneficia uni conferre, ut plura officia exerceat, civilis, & tectæ administrationis rationem evertit, quæ in eo consistit, ut singula officia, seu ministeria singulis personis committantur, cap. singula 1. 89. distinet. unde leges sæculares duo officia civilia uni committere prohibent. l. libertus 17. §. præscripto, & §. sub eodem, ff. ad municip. l. si plures, vers. nam difficile, ff. de pactis, l. final. C. de offic. assis. l. 1. ubi Glossa penultima, C. quemadmodum civilia munera, lib. 10. l. his quidem §. C. qui ministrare, lib. 12. l. 1. ibi: Et duobus officiis operam suam adhibere non possunt: C. de præpositis agentium, lib. 12. l. quisquis, C. de cohortalibus, lib. 12. Apud Athenienses ita cautum erat: Duo munera ne simul obeunto; refert Samuel Petrus lib. 3. juris Attici, tit. 5. Rationem reddunt Quintilianus lib. 10. Insti. cap. 3. ibi: Nec enim se bona fide in multa intendere animus totum potest. Cassiodorus lib. 9. var. epistol. 21. ubi ait: Sæptis doctoribus querulis usurpatam fuisse sententiam, duabus curis ingenium occupari non debere. Illustrant Fornetius lib. 3. rerum quotid. cap. 25. Solorzanus tom. 2. de jure Indiar. lib. 4. numer. 24. & in memor. pro juribus honor. numer. 71. Valenzuela tom. 2. consil. 133. numer. 85. Navarrete discursu 11. Junius tom. 1. politico, cap. 22. quod cum in officiis sæcularibus observetur, multò magis in beneficiis ecclesiasticis. Facit exemplum Gentilium, apud quos unus sacerdos duo, vel plura sacerdotia obire non valebat, nec Pontificatum simul cum alio, ut probat Gutherus lib. 1. de veteri jure Pontific. cap. 8. & cum ad Pontificatum maximum nemo ascendere posset, nisi qui jam Pontifex esset, ex lege Domitia per adeptionem hujus Pontificatus vacabat primus, ut refert Livius lib. 39. & 40. Tandem & illa ratio præfentis prohibitionis non incongruè assignari potest, videlicet quod quemadmodum non licet eodem tempore duas habere uxores, cap.

P 2 christia-

10.  
Traditur  
ratio decip-

christiano, 34. dist. cap. ultim. ubi plura dabitur, de sponsa duor. eodem modo nec duas Ecclesias poterit quis simul obtinere; nam de matrimonio carnali ad spirituale, quod contrahitur inter Ecclesiam, & suum Rectorem; validum est argumentum; cap. inter corporalia, de translat. Episcop. ubi plura congeffi, cap. final. eod. tit. cap. quoniam §. 8. porro, ut lite non contest. cap. sicut alterius 7. quasi. i. quo argumentandi genere in hoc beneficiorum tractatu utuntur textus in cap. sicut; 21. quasi. 2. cap. cum non ignores 15. hoc tit. Concil. Nannet. can. 8. ibi: Sicut enim Episcopus non plus potest habere, quam unam civitatem. Et vir unam uxorem; ut presbyter unam tantum Ecclesiam. Ivo Carnot. epist. 170. ibi: Cum in ipsa infantia mundi in Lamech carnalis bigamia sit culpata, quomodo poterit in sponsa, quae est Ecclesia, laudari, qua in hoc sacramento. Et in virtute sacramenti uni debet viro desponsari? Quod respexit Paulus II. referent Joanne Nicolao de incompatib. tit. 3. cap. 6. qui rogatus, ut super pluralitate dispensaret respondisse fertur, se in Ecclesia Dei nolle inducere bigamiam; Non tamen inde inferas quod sicut in pluralitate uxorum; quae legi divina repugnat, cap. gaudemus; ubi plura Barbosa, de divorciis, Pontifex dispensare non valet; ita nec in beneficiorum pluralitate; nam equiparatio inter utrumque consortium non in omnibus, & per omnia procedit, cum vinculum hoc spirituale, non conjugium, sed quasi dicatur, cap. inter corporalia, de translat. episc. ibi: Quasi conjugale vinculum spiritualiter sit contractum. Unde cum pluralitas uxorum juri divino, & naturali contraria sit, beneficiorum vero pluralitas juri positivo tantum advenietur, id est in polygamia carnali nolle inducere licet potest, in spirituali vero recte dispensare valet. Sed his suppositis, quare vinculum conjugii spiritualis dicatur fortius quam carnale, in dicto cap. inter corporalia, in ejus notis exposui. Prosequitur alias rationes praesentis prohibitionis Theoph. Raynaud. ubi supra.

12.  
Dissolvitur  
ratio dubi-  
tandi.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, pro cujus expositione sciendum est, nonnullos casus reperiri; in quibus potest clericus plura beneficia simul obtinere. Primus est quando quis unum habet in titulum, & aliud in commendam; sciendum enim est, olim moris fuisse; vacantis Ecclesiae curam viciniori Rectori committere, dum de electione futuri praelati tractabatur, cap. obitum 16. cap. Carinensis 17. 61. distinct. qui commendatarius intercessor dicitur in cap. constitutum 22. 7. quasi. i. cujus commendationis ratione ipse ut proprius Praelatus spiritualia administrabat in ipsa Ecclesia. Lantdmeter. lib. 2. de veteri clerico. cap. 34. in fine. Plura de his commendis adducunt Quintanadvennas d. lib. 4. a num. 123. Garcia d. p. de benefic. cap. 4. per tot. Ojeda d. 2. p.

cap. 4. Zypaus lib. 3. respons. tit. de commenda-  
dis, respons. 2. Hanc ergo commendam simul  
cum beneficio recte sacerdos retinere po-  
test; cap. 3. 21. quasi. 1. cap. dudum, de elect. quia  
commendata beneficium non est; quae ab eo dis-  
tinguitur in l. 2. tit. 44. lib. 11. legum Longob. ibi:  
Ceteri vero homines liberi, qui vel commendatio-  
nem, vel beneficium ecclesiasticum habent, sicut  
reliqui, justitiam faciant. Notavit Cironius in  
cap. 1. de eo, qui mittitur, in §. comit. sed cum  
admissus jam sit usus commende perpetuae, an  
etiam talis commenda simul cum beneficio reti-  
neri possit; dubium est? Affirmant pluribus re-  
latis Ojeda d. cap. 4. num. 14. Quintanadven-  
nas supra, numer. 126. Geimonius de indultis  
Cardin. verbo Ita quod. Sed rectius contrarium  
docuerunt Navarrus in manuali, cap. 25. num.  
126. Corraffius de benef. i. p. cap. 6. nam cum  
commenda perpetua, velut canonicatus, titulus  
sit, ut probat Garcia dicto cap. 4. a num. 35. eos-  
dem effectus sortitur, ac beneficium, cap. nemo  
15. de elect. lib. Tridentin. d. sess. 24. cap. 17. unde  
textus in d. cap. dudum, cap. si pluribus, cap. cum  
G. cap. si beneficii, de praebend. lib. 6. cap. 2. de re-  
nunc. eod. lib. cap. cum bonis de aetate & qualitate,  
exaudiendi sunt de commenda temporalis. Se-  
cundus casus contingit, cum plura beneficia si-  
mul unita sub uno titulo autoritate legitime su-  
perioris conjuncta sunt, aut praescriptione immemoriali,  
sive annectatur parochialis Ecclesia alicui  
parochiali, sive dignitati, cap. extirpanda 30. ibi  
qui vero, cap. exposuisti 33. hoc tit. cap. super eo  
hoc tit. in 6. Clement. final. hoc tit. Et tunc nul-  
la datur pluralitas, quo casu procedunt canones  
Concilii Emerit. supra adducti. Ratio est, quia  
beneficium unum non dicitur amplius benefi-  
cium. Oldradus consil. 257. num. 13. sed illius  
naturam sequitur, cui unitum est; sicut portio  
accrescens assumit naturam ejus, cui accedit,  
l. si ex toto 8. in princip. ff. de legat. 1. l. in-  
ter 26. §. cum inter, ff. de patris dotibus;  
l. etiam, C. de iure dotium; quare cum utra-  
que Ecclesia pro unica habeatur, non adest eo  
casu aliqua incompatibilitas. Tertius casus con-  
tingit, ubi praesens prohibitio lecum non ha-  
bet, cum beneficia cumulata sunt tenuis, &  
modici stipendii; quare plura simul retineri ab  
uno clerico possunt, d. cap. unic. 10. quasi. 3. cap.  
eam 10. de aetate & qualitate; Ojeda d. 2. p. cap. 5.  
Valensis d. lib. 3. de benef. tit. 8. quia cum be-  
neficia sunt instituta pro alimoniis sacerdotum;  
ut probavi in cap. 1. hoc tit. plura; sive cura-  
ta, sive non; possunt uni conferri usque ad  
congruam ejus sustentationem; d. cap. eam 10.  
quod tamen ex hac causa uni clerico confer-  
ri possunt, habita ratione status, conditionis,  
& familiae ipsius, arbitrio Episcopi relinquitur,  
ut prosequuntur Ojeda & Hurtado ubi  
supra.